

PLF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Uppskattad föredragshållare till 25-årsjubileet

Vid PLF:s 25-årsjubileum den 21 april kommer en av släktforskarrörelsens kunnigaste släktforskare och mest inspirerande talare att hålla två föredrag

Ted Rosvall var Släktforskarförbundets ordförande åren 2000-2008 - en tid då förbundet expanderade mycket kraftigt. Flera nya CD-skivor med databaser har getts ut under hans tid som ordförande, bl.a. Sveriges befolkning 1890, 1900, 1970 och 1980 och flera versioner av Sveriges dödbok samt emigrantskivan Emibas. Han har också medverkat i flera av SVT:s släktforskningsprogram "Vem tror du att du är?"

När det gäller kungligheters anor lär få kunna mäta sig med honom. Han har gett ut 15 böcker i detta ämne med bilder, släktutredningar och annat smått och gott.

Den som är intresserad av vårt svenska kungahus bör komma till Forum den 21 april och lyssna till hans föredrag "Ätten Bernadotte genom 200 år." Hans bok "Bernadotte-ättlingar" gavs ut första gången 1992. För något år sedan gav han ut en ny bok i samma ämne med kompletteringar och 400 bilder. Där presenteras samtliga legitima ättlingar till Jean Baptiste Bernadotte, som valdes till kung i Sverige för 200 år sedan. Det rör sig om ca 700 individer. Han har också hunnit med att göra en utredning om Daniel Westling och hans släkt.

Det andra föredraget vi får lyssna till har han rubricerat "Hur jag fann min ryska släkt." Redan som barn fascinerades han av sitt ryska ursprung. Det skulle emellertid dröja många år innan han hittade sin släkt från det stora landet i öster, där de levde i stora umbäranden sedan Sovjets sönderfall. Till slut kunde han emellertid hitta dem och välkomna dem till sitt hem utanför Falköping, vilket bilden till höger visar. "Det krävdes ett "under" för att jag skulle hitta mina släktingar där borta!", säger Ted Rosvall.

Välkomna till två intressanta föredrag!

Kallelse

PLF i Oskarshamn håller Föreningsmöte

i Hullgrensgården Pataholm

lördagen den 5 maj klockan 14.00

Mötesförhandlingar

Efter mötesförhandlingarna blir det kaffeservering.

Ålems Hembygdsförening kommer därefter att svara för guidningen av de Hullgrenska och Harbergiska gårdarna. (Se artikel sidan 9.)

Välkomna Styrelsen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2012/2013

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Sam Blixt	ordförande, dataansv.	0491 - 151 28	sam.blixt@telia.com
Anders Thunberg	v. ordf, redaktör	0491 - 76 64 11	anders.0491766411@telia.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 - 131 88	leif.rm@telia.com
Edith Carlsson	v. sekr., ansv. brevfr.	0491 - 930 14	elga@telia.com
Anders Rotviker	kassör	0491 - 620 11	anders.rotviker@telia.com
John-Olof Dillström	v. kassör	0491 - 919 22	j-o.d@hotmail.com
Britt Maria Ekstrand	ansv. mailfrågor, dataansv.	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Birgitta Dahleman	biblioteksansvarig	0491 - 181 01	b.dahleman@hotmail.com
Gunnar Håkansson	styrelseledamot	0491 - 175 83	gunnar.hakansson@telia.com
Ingvar Andersson	suppleant	0491 - 183 59	tw975@telia.com
Ulf Waltersson	suppleant	0490 - 720 68	ulf@waltersson.com
Sven-Åke Fogelqvist	suppleant	0491 - 154 93	
Ingvar Karlsson	valberedning	0491 - 180 22	ikn@telia.com
Bernt Johansson	valberedning	0491 - 333 65	bejo2@tele2.se
Christina Dannesäter	valberedning	0491 - 240 47	christina.dannesater@hogsby.net
Morgan Corneteg	hemsida och CD-skivor	0491 - 774 38	morgan.corneteg@telia.com

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1 900 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller **E-postadress: anders.0491766411@telia.com**

PLF har också en hemsida **www.plfoskarshamn.se**

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **info@plfoskarshamn.se**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 102 utkommer den 15 augusti

I redaktionen: Anders Thunberg (ansvarig utgivare). Övriga styrelsemedlemmar deltar i det redaktionella arbetet.

Ordföranden har ordet

Nu börjar det bli vår, ibland har vi rekordvärme, andra dagar är det bara några enstaka plusgrader.

Jag vill börja med att tacka alla de som skänkt pengar och andra gåvor, i samband med erläggandet av medlemsavgiften för 2012. De som inte har betalat medlemsavgiften ännu får en påminnelse med detta nummer av PLF-nytt.

Släktforskningens dag den 17 mars i PLF-lokalen, var mycket välbesökt. Vi fick både nya medlemmar och sålde även en del CD-skivor.

Vi behöver hjälp med programmering mm för att kunna använda databasen i nya versioner av Windows.

Databasen består av följande register: Födda, vigda, döda, dopvittnen, husförhör/församlingsböcker, in- och utflyttade, bouppteckningar, bouppteckningsregister, samt ytterligare några register.

Databasen är uppbyggd i Edit, under Windows, vilket gör att vi måste modernisera den, eftersom Microsoft tagit bort bland annat å, ä och ö i EDIT. De nya versionerna av Windows har en engelsk grund. Är Du kunnig i programmering, och kan tänka Dig att hjälpa till med detta, är Du välkommen att kontakta mig eller Morgan Corneteg.

Vi vill även ha hjälp med registrering av födda, vigda och döda i södra delen av länet liksom gränsförsamlingarna i Blekinge och Kronobergs län. Vi tänker nämligen ge ut en ny version av CD-3 till släktforskar-dagarna i Gävle i slutet av augusti.

Eftersom flera har frågat efter varifrån PLFs medlemmar kommer eller var de bor gör jag här ett litet urval var de flesta bor, man kan göra detta på flera sätt, men jag väljer ett par enkla.

Först utgår jag från telefonnumret och tittar på riktnummer, sorterade efter antal.

0491 (Oskarshamn-Högsby) 406

08 (Stockholm) 274

0480 (Kalmar) 93

0499 (Mönsterås) 58

0495 (Hultsfred) 57

således 888 medlemmar eller 55 % från dessa fem riktnummerområden.

Om man i stället väljer postorten får vi följande fördelning:

Oskarshamn 288

Kalmar 75

Stockholm 56

Linköping 35

Mönsterås 33

Figeholm 26

Göteborg 23

Hultsfred 23

Uppsala 23

Högsby 21

Vimmerby 20

Kristdala 19

Norrköping 18

Fårbo 16

Virserum 16

Växjö 16

Helsingborg 15

Påskallavik 15

Täby 15

Västervik 15

Det blir 770 eller 48 % av medlemmarna fördelade på dessa 20 postorter.

Skulle någon velat ha en annan typ av uppställning, låt mig veta detta så gör jag på ett annat sätt till kommande PLF-nytt.

Vi påminner också om jubileumsfesten den 21 april på Forum, Oskarshamn, samt nästa föreningsmöte som äger rum i Pataholm den 5 maj.

Sam Blixt

Sammel Strand i Berg i Ånhult, Virserum

I Virserums socken, inte så långt från Fridhems skola i södra delen av socknen bodde under en senare del av 1800-talet en liten gubbe, Sammel Strand, "Klicken" kallad, som först var torpare under Smugö och senare backstugukarl fortfarande på Smugös ägor. Smugö ägdes vid denna tid av författarens gammelmorfar och gammelmormor (se artikel i PLF-Nytt nr 89, 2009). Backstugan, där han bodde med sin hustru, visas på bilden nedan vid sidan av Sammel själv.

Sammel, egentligen Samuel Peter Carlsson Strand, var inte vilken backstugukarl som helst. Han var född 1811 i Hjortö soldattorp i Björkmossa i Virserum och son till dragonen Carl Fredrik Strand och hans hustru Helena Jaënsdotter. Hans farfar var dragonen Jonas Ekstrand och farmor Brita Stina Johansdotter Phalén, kyrkoherdedotter från Ingatorp. Jonas Ekstrand var först dragon för Ekeflod i Virserum 1778-1793 varefter han blev ryttare och tillsammans med hustrun och

*Sammel Strands stuga 1936 i Berg, Ånhult
(fotografi Granlund, Nordiska museet) Sammel Strand (1811-1889)*

1970 besökte författaren resterna av stugan

barnen flyttade till torpet Bränna i Ingatorp. Bakom Brita Stina fanns lärda präster i många generationer inom bl.a släktena Phalén, Rydelius, Torpadius och Laurin. En gren påstods härstamma från Erik XIV. En farbror till Sammel var inskriven som student vid Uppsala Universitet och hette Anders Phalleni. Han var en tid kammarskrivare i Riksbanken.

Sammel blev torpare 1847 i Nybro under Smugö och flyttade 1862 en kort tid till Stockholm tillsammans med sin äldste son (Carl August, se nedan) för att därefter som backstugukarl flytta till den lilla stugan i Berg som visas ovan och som hette Nybo. I backstugan som Sammel och hans hustru bodde i fanns mycket vackra takbjälkar och det berättas att ett av barnbarnen i Smugö (min mormors äldsta syster) lät bygga en villa i Högsby där hallen skulle ha samma sorts takbjälkar som Strands hade. Min mormors syster hade

som liten gått med mat till Strands och då beundrat taket.

Jag som skrivit detta, och vars farmors farfar var Sammel Strand, förvånades över ett gammalt brev som Sammel skrivit till mina farföräldrar i samband med deras giftermål i Adolf Fredriks församling i Stockholm 1884. Brevet, som var assurerat, var adresserat till min farfar "Her A Linder, Holländaregattan No 11 Dräng hos Gråshandlaren Lichtenstein Stockholm" (sic) och innehöll pengarna som utgjorde min farmors arv efter sin far (Sammels son Carl August som avled redan 1865). Det råder ingen tvekan om att det är Sammel som skrivit brevet och det är imponerande att han kan skriva när han var född så tidigt på 1800-talet. Förklaringen ligger antagligen i att fadern var dragon. Att Sammel kunde läsa, skriva och förklara katekesen framgår av husförhöret 1817-23. Min farfar A. T. Linder "uppdrog till S.P. Strand att uppbära och qvittera behållningen som utgjorde 180:94 vilket skedde den 3 juli 1884" enligt en bevarad handling. Samtidigt inbjöd min farfar Sammel och hans hustru till sitt och min farmors bröllop i Stockholm, men av brevet framgår att de tyckte vägen var för lång, och Sammel avslutar brevet: *vi även sender många kjera hälsningar til eder båda och jag fram lefver eder far fader till döden S.P. Strand!*

*Johan Fredrik Strand
(1839-1867)*

*Maria Gustava Strand
(1850-1898)*

*Carl August Samuelsson
(1837-1865) med hustru Maria
Gustava?*

De två bilderna till vänster kommer från min farmors album och är påskrivna. Bilden till höger från en släkting till dem och torde vara tagen efter 1863 (Forthmeier i Växjö, som tog bilden, öppnade då), året då paret

Detta att Sammel som bara var en fattig backstugukarl fick ett sådant uppdrag förvånar mig men förklaringen ligger alltså i att han var skrivkunnig och troligen allmänt aktad. Han var ju dessutom en av min farmors närmaste släktingar.

Sammel var tydligen vid god hälsa ännu 1884 när han planerade en resa till Stockholm och vid den här tiden begav han sig troligen också till Oskarshamn där han tog porträttet som visas. För att komma dit gick han och för att fara till Stockholm tog man båt från Oskarshamn.

Sammels hustru hette Stina Greta och hon var ungefär jämgammal med Sammel men levde litet längre än maken in till mitten av 1890-talet. Båda makarna avled i stugan. Vi vet också att Stina Greta var mycket känslös. Hon grät bittert när min farmor bestämt sig för att flytta till Stockholm 1881.

Sammel och Stina Greta hade fem barn, Carl August, Johan Fredrik, Samuel Gustaf, Anna Sophia och Maria Gustava (Marie). Bilder finns troligen på tre av dem. Sammels ena dotter pratade långsamt och kallade sin far för "Saamel" och den andra pratade snabbt och kallade honom bara för "Klick", troligen för han var liten till växten.

gifte sig. Carl August, som kallade sig Samuelsson, var torpare i Sjölund under Ånhults Hulingsgård, och det som är ett starkt stöd för att det är han och hans hustru som är på bilden är bl.a. att Carl Augusts bouppteck-

ning finns kvar. Av den framgår att han hade svart klädning (alltså kavaj, byxor och väst), manchetter, krage, silverfickur och paraply. Dessutom verkar det som om någon skrivit hans initial(er) under bilden på kortet. Det kan stå CA men även om det står bara A så kan det ju stämma om August var hans tilltalsnamn. Att torparen och hans hustru var ganska förmögna framgår av att min farmors fädernearv (arvet efter Carl August) som ovan nämnts förvaltades av förmyndare till hon gifte sig med min farfar. Maria Gustava (Stava) och Carl August hade en dotter, min farmor Matilda. Efter Carl Augusts död gifte Maria Gustava om sig med makens broder Samuel Gustaf men han avled i nervfeber redan 1868. I det andra äktenskapet föddes dottern Vilhelmina (Mina). Stava bosatte sig sedan hos föräldrarna i en backstuga i Rödmosa i Virserum där hon arbetade som drällväverska. Jag har hennes vävnoter bevarade. Stugan som ännu finns kvar visas nedan.

Stavas stuga i Rödmosa, troligen på 1920-talet.

I stugan i Rödmosa bodde Stavas yngsta dotter Mina kvar till sin död 1951. Där avled Stava 1887 av lunginflammation, och i brev till min farmor berättas i detalj om sjukdomen och hur man tog hand om Stava när hon avlidit, bl.a. kom Sammel Strand till hjälp. Han var då 76 år och fick gå 4-5 km, så då måste han varit rätt frisk. Hans hustru följde dock inte med.

Tuberkulosen var vanlig i den tid då dessa personer levde, och alla de tre i bildtexten omnämnda barnen avled i den sjukdomen. Det berättas att Marie, som tjänade piga i Korparyd, smittade barnen där som också blev sjuka.

Det som fascinerat författaren är att den lille fattige Sammel Strand hade blivit så aktad under sin livstid, och att hans efterkommande sparade brev och andra handlingar som gör, att vi idag kan få en bild av han och hans familjs livsmiljö i Virserum i slutet av 1800-talet, och att man tog så många fotografier så tidigt.

Tack till

Tord Jonsson, Nyköping för hjälpen att hitta bilden på Sammel Strands stuga.

Nichlas Malmdahl, Huddinge och Matts Järgården, Kisa, för det gamla kortet, som jag tror föreställer Carl August Samuelsson och hans hustru Maria Gustava Carlsdotter.

Sixten Danielsson i Korparyd för uppgifter om Strands.

Uppsala i januari 2012

Claës Linder

Segelsjöfart och anor från sjömän på Årsmötet

Anders Berg

På årsmötet den 18 februari undervisade Anders Berg i konsten att söka sina anor bland sjömän från segelfartygens tid. Sjömännen finns ofta registrerade i olika anteckningsböcker, och det fick åhörarna se exempel på via instruktiva ljusbilder. Han visade också hur man skulle gå till väga för att hitta enskilda sjömän.

Utöver undervisningen i metoden att söka efter rätt person, fick åhörarna en fin inblick i de villkor, som dessa sjömän arbetade under. Mödor, faror och glädjeämnen illustrerades fint av de bilder föredragshållaren hade till sitt förfogande. Vackra bilder på fartyg, som en gång seglat runt jorden, liksom bilder på besättningar, som bemannat fartygen, gjorde framställningen levande. Man kunde t.ex. se hur unga besättningsmännen var, när de sträckte upp sig i sina finaste kläder vid det stora tillfället, då de skulle fotograferas. AT.

Kalmarkriget. Här avslutar Anders Rotviker sin skildring.

Gustav Adolf hade nu anlänt till huvudstaden och tagit över försvaret. Trupper från närbelägna landskap marscherade i högsta fart mot Stockholm. Den danska flottan följde efter den svenska mot Vaxholm. I Vaxholm lät man fästningens kanoner spela mot de danska fartygen så fort som de kunde omladdas. Danskarna svarade med ettriga salvor, men lyckades inte tysta de svenska kanonerna. Kung Kristian gick själv iland för att bedöma läget och verkningarna av elden. Kristian fann att det inte var möjligt att forcera den spärr som den svenska flottan hade upprättat i de trånga sunden. Kristian gav då sin flotta order att segla ut igen.

Den 17 september var kung Kristian tillbaka i Köpenhamn. Sjötåget hade inte inbringat några vinster och landkrigföringen hade också varit resultatlös. Målet att ta Stockholm var orealistiskt. Kriget kunde inte vinnas. Danskarna hade underskattat den svenska försvarsviljan och förmågan att kämpa hårt. Den svenska naturen var i öster sådan att den gynnade försvararen.

Både Gustav Adolf och Kristian önskade nu fred. Kriget hade uttömt alla resurser och de uppsatta danska målen hade inte uppnåtts. Det primära svenska målet att hindra danskarna från att ta Stockholm hade nåtts, om än till höga kostnader och mycket lidande. De båda kungarna kom överens om att förhandla om fred. Förhandlingarna skulle äga rum i den lilla byn Knäred i Halland vid den gamla riksgränsen. Efter långa förhandlingar sattes ett fredsfördrag upp, som accepterades den 20 januari 1613. Fredsfördraget innebar att Sverige skulle betala till Danmark en summa av en miljon riksdaler inom sex år. Denna dryga avgift kom att kallas den andra Älvsborgs lösen. Efter fredsslutet återlämnades Borgholms slott, Kalmar slott och stad till Sverige.

Förödelsen efter kriget var stor i Kalmar län. Städerna Kalmar, Västervik och Mönsterås, samt köpingen Pataholm var nedbrända till grunden, och över tusen gårdar var brända och ödelagda. Kalmar medeltida kyrka och Västervik kyrka samt sockenkyrkorna i Ryssby, Målilla, Vena och Söderåkra nedbrändes, medan de flesta stenkyrkorna plundrades på sina dyrbarheter. Kalmar slott var till stor del sönderskjutet och stadens borgare var husvilla. Nya befästningsverk planerades och byggdes på slottet fram till 1620. Under åren 1614 - 24 pågick återuppbyggnaden av staden, som också fick en ny stadsplan. Kalmar stad fick sex års skattebefrielse

av kungen och även annat materiellt stöd för återhämtningen. Under kriget hade Borgholms slott lidit svåra skador. Nordöstra hörntornet hade nästan blivit helt förstört, porttornet svårt skadat och slottet i övrigt illa åtgånget. Det skulle dröja ända till år 1651 innan det förfallna slottet omdanades till ett kungapalats.

I Mönsterås stad blev handelsrörelsen alldeles förlamad. Husen låg nerbrända, folket hade blivit utfattigt och flyttade från platsen för att på annat håll söka sin utkomst. Invånarna i Mönsterås måste i motsats till Kalmar, försöka att klara sig själva utan hjälp av kungamakten. Gent emot det omhuldade Kalmar kunde Mönsterås inte längre göra några anspråk gällande stadsrättigheterna. Den forna staden blev därefter lydköping under Kalmar.

På våren 1613 var borgarna i Västervik igång med att bygga upp staden på nytt. Västerviks borgare befriades under tre år från skatt och tull, men Älvsborgs lösen blev ett undantag. Den blev en tung skattebörd under fem år. De förbrända gårdarna fick som regel skattefrihet i två år.

Förbrända gårdar av fienden enligt jordeböcker 1612-13 i Södra och Norra Möre, Stranda, Handbörds, Aspelands och Sevede härader. I Torsås socken blev gårdarna Belstorp, Bodahylta, Brokarlsmåla, Eskebacksmåla, Fagereke, Fagerhyllan, Frebbestorp, Gåsaboda, Hallasjö, Huleqvill, Juansboda, Kroksmåla, Kullabo, Lilla Torrhult, Oxehall, Slätafly, Skärsgöl, Torahult, Torsås, Transqvill och Trollefjäll förbrända, sammanlagt 30 gårdar och 42 ödegårdar.

I Vissefjärda socken blev gårdarna Krukö, Lindehult och Parisemåla förbrända av fienden.

Söderåkra socken drabbades hårt av kriget, då 63 gårdar förbrändes och 35 låg öde. Broatorp, Bro, Bröms, Böke, Eket, Gata, Gummeboda, Grisebäck, Högeryd, Ingeboda, Ingaö, Järnsida, Kabbetorp, Komstorp, Korpavik, Kroka, Lafsekulla, Ludensboda, Lökeryd, Påboda, Ragneboda, Rotevik, Sandlycke, Siggetorp, Skeppevik, Skubbeboda, Skällenas, Söderåkra, Törneryd och Törnelycka blev förbrända av fienden.

I Halltorps socken blev 24 gårdar förbrända av fienden och 10 låg öde. Näs Kvarn, Vernaby Och Sanden blev förbrända av fienden.

Våxtorps socken drabbades lindrigt av kriget, då endast gårdarna Våxtorp och Bjurnäs blev brända.

I Hagby socken blev Hagby, Hagbytorp, Södra och Norra Hagby samt Yxneberga förbrända.

I Arby socken blev endast Arby, Gårda, Kätthult och

Vördhult förbrända av fienden.

Mortorps socken drabbades också lindrigt av kriget då endast de fyra gårdarna i Runtorp blev förbrända av fienden. I Madesjö socken blev endast gårdarna Bondetorp och Kvarnaslätt förbrända.

Ljungby socken drabbades ganska hårt av kriget med 34 förbrända gårdar och 58 ödegårdar. Botttorp, Harby, Krankelösa, Kvigerum, Ljungby, Tomteby och Vassmolösa blev förbrända.

I Hossmo socken blev 33 gårdar förbrända av fienden och fem ödelagda. Binga, Dunö, Hossmo, Husby, Husholm och Rinkaby blev förbrända av fienden.

Dörby socken drabbades av kriget med 29 förbrända och 22 ödegårdar. Bo, Borstad, Dörby, Ebbetorp, Olaryd, Smedby, Tingby och Tingby Berg blev förbrända av fienden.

I Kläckeberga socken blev hela 48 gårdar förbrända av fienden och 16 var ödegårdar. Elfslösa, Elfverslösa, Hårstorp, Kläckeberga, Krafslösa, Kylinge, Kyrketorp, Kärstorp, Lindeberga och Västerslätt blev förbrända av fienden.

Förlösa socken drabbades av kriget med 43 förbrända och 20 ödegårdar. Balltorp, Borshorva, Förlösa, Gösback, Krogsmåla, Kvilla, Källtorp, Melby, Trangärde, Vedby, Årteback och Ödingstorp blev förbrända av fienden.

I Kalmar socken blev 20 gårdar förbrända av fienden, nämligen Berga, Hagby, Kalmar och Törneby.

Åby socken blev hårt drabbad av kriget med 60 förbrända och 49 ödegårdar. Björnö, Bodatorp, Byrum, Fröstingstorp, Karlsbo, Karlstorp, Lunden, Läckaby, Mølletorp, Norra Förlösa, Skammelstorp, Svartingstorp, Stäflö, Tombo, Åby, Örnetorp, Stora och Lilla Vångerslätt blev förbrända av fienden.

Ryssby socken drabbades mycket hårt av kriget med 87 förbrända och 37 ödegårdar. Boda, Buttekulla, Böle, Danerum, Espelund, Gamletorp, Helgesbo, Hultsby, Korsgården, Knapegården, Kåremo, Källtorp, Lindö, Nyetorp, Oskarsmåla, Refsgården, Rockneby, Ryssby, Skäggenäs, Slakmöre, Slätås, Stojby, Södergärde, Vadstena, Venanäs och Åbro blev förbrända av fienden.

Ålems socken drabbades värst av Kalkmarkkriget, då över 100 gårdar förbrändes av fienden. Blackemåla, Blomstermåla, Boda, Brotorp, Brunsmåla, Buggemåla, Bäckebo, Bäcketorp, Elgedal, Flinsmåla, Gissemåla, Gnutskulla, Granshult, Gubbemåla, Gunnarsmåla, Gaddenäs, Haraldsmåla, Hullingsmåla, Hundhult,

Häggemåla, Idehult, Ingemåla, Kaggetorp, Kläppetorp, Korpemåla, Lindersmåla, Lövä, Nyebody, Nye-
måla, Pata, Ramsås, Rockebo, Rumpekulla, Ryd, Råsnäs, Rävemåla, Rössmåla, Sandbäckshult, Sand-
slätt, Sjöboda, Skarvö, Skinnaremåla, Skälleryd, Skeppentorp, Solberga, Strömserum, Torsrum, Tålebo, Ålems by, Århult, Åslemåla och Ödeboda blev alla förbrända av fienden.

I Mönsterås socken blev 62 gårdar förbrända och 51 ödegårdar. Aleboda, Berg, Bo, Drakenäs, Forsa, Geleboda, Gårö, Habbestorp, Hammarglo, Högemåla, Koverhult, Kronobäck, Kråkeback, Kråkerum, Långnäs, Mølstad, Okneback, Stubbemåla, Vällö, Åsevad, Ålgerum och Åsen blev förbrända av fienden.

Döderhults socken kom lindrigt undan kriget med endast gårdarna på Runnö, som blev förbrända.

I Fliseryds socken förbrändes gårdarna i Sibbetorp och Släthult medan 25 gårdar låg öde.

Högsby socken drabbades hårt av Kalkmarkkriget med 72 förbrända och 45 ödegårdar. Berga, Böta, Bötterum, Ekeby, Gillberga, Hammarby, Horkarls-
måla, Huseby, Kolsrum, Källtorp, Lixhult, Långemåla, Mellby, Odensvi, Sinnerboda, Solberga, Staby, Toteboda och Värlebo blev förbrända.

Mörlunda socken drabbades av kriget med 10 förbrända och 45 ödegårdar. Aby, Bölö, Haddetorp. Mörlunda, Näs, Snokevik, Tillingeberg och Trändenäs blev förbrända av fienden.

I Tveta socken blev 5 gårdar förbrända och 7 ödegårdar. Aby, Lilla Aby och Kulla blev förbrända.

I Gårdveda socken förbrände fienden 12 gårdar medan 8 låg öde. Bäckeby, Fagerback, Grönkulla, Gårdveda och Ljungby blev förbrända av fienden.

Målilla socken drabbades av fienden med 14 förbrända gårdar och 12 ödegårdar. Bäckeby, Ekenäs, Hägelåkra, Kallersebo, Målilla, Stensryd och Öde-
hult blev alla förbrända.

I Vena socken blev fyra gårdar förbrända av fienden, nämligen Björksebo, Hulingsryd och Kalvkätte, medan 16 gårdar låg öde.

I Tuna socken blev endast Hällorum förbränd av fienden.

Vimmerby socken upptar 12 gårdar som förbrända och 14 ödegårdar. Djurstorp, Elåkra, Grearp, Gissemåla, Knabbarp, Nosseshult, Solnehult och Vrångatorp blev förbrända.

Frödinge socken drabbades med 13 förbrända och 5

ödegårdar. Gunnekulla, Höghult, Koppetorp, Långbrötsle, Nyserum, Nyshult, Sjun dhult och Skinnfållen blev förbrända av fienden.

I Södra Vi socken blev 9 gårdar förbrända och 9 ödegårdar. Halseboda, Hornebo, Mossnäs, Slitshult, Vennebjörke och Vi blev förbrända av fienden.

I Djursdala socken blev 5 gårdar förbrända, nämligen

Bullebo, Flaketorp, Lilla Vi och Skänninge.

Även Järeda socken drabbades av Kalmarkriget med tre förbrända och fem ödegårdar. Gårdarna Gölhult och Klövedala blev förbrända av fienden.

I Karlstorps socken blev gårdarna Högarp och Lavekulla förbrända av fienden medan 4 låg öde.

En levande sekelskiftesidyll

Söder om Mönsterås längs kustvägen finner du Pataholm. En köping som livnärde sig mycket på sjöfart och handel. Glansperioden var under mitten av 1800-talet, och idag står köpingen som en vacker idyll som påminner om förra sekelskiftet.

Pata låg ursprungligen nära Alsteråns mynning och var redan på medeltiden en betydande handelsplats med utskeppning av tjära, beck och myrmalm från det småländska inlandet. Efter Gustav Wasas ingripande under mitten av 1500-talet och senare efter danskarnas härjningar i början av 1600-talet flyttades handelsplatsen till Ersholm, som idag kallas Pataholm. Här utvecklades både sjöfarten och andra näringsgrenar.

Redan på 1500-talet var Pata en handelsplats. Detta trots att det fanns förbud mot handel utanför städerna. Handelsplatsen låg då något längre norrut vid Alsteråns mynning. På 1600-talet flyttades handelsplatsen till platsen, där Pataholm ligger idag. Pata brändes av danskarna 1611 och flyttades sedan till Pataholm. Detta efter att Gustav Vasa och Danskarna hade härjat i området. Vägen som går förbi Pataholm var tidigare vägen mot Linköping och Stockholm. Detta tillsammans med läget vid Alsteråns och Kalmar sund gjorde Pataholm till ett handelscentrum. Efter att näringfrihetslagen kom år 1846 kunde vem som helst bedriva handel och hantverk i köpingen. Köpingens glansperiod var under mitten av 1800-talet, och år 1847 bodde det 130 personer i köpingen.

Pataholms storhetstid inföll under 1800-talet då näringfrihet hade införts i landet och Pataholms köping drog till sig många driftiga köpmän och skickliga hantverkare. Utskeppningen av trävaror var betydande och till Pataholm kom hästfororna med virke inifrån skogsbygderna i väster. Handel, varvsindustri och sjöfart blomstrade och köpmännen byggde nu de ståtliga hus, som än idag kringgärdar det pittoreska torget, som påminner om en svensk småstad från förra sekelskiftet.

I köpingen finns flera spännande hus. Hembygdsgårdarna Hullgrensgården och Harbergsgården är båda

byggnadsminnen och dessutom finns en 1700-talsbyggnad som heter Sjöbergsgården men som ofta kallas slottet eller drottninghuset, därför att det sägs att drottning Kristina övernattade här en gång. Torget är ett kullerstenstorg och en sak att lägga märke till i Pataholm är torgbrunnen som är gjord av hopfogade kalkstensplattor. Köpingen är känd för sjöfart och skeppsbygge. Mest känt är att Sveriges sista handelsbrigg Gerda hade hemmahamn i Pataholm. Vid sekelskiftet ersattes segelfartygen med ångbåtar och Pataholms betydelse minskade. Idag finns där en underbar sekelskiftesidyll av en liten stad mitt på landet.

Pataholm är ett välbevarat kustsamhälle (bebyggelsen idag är densamma som på 1800-talet), som under 1800-talet var en viktig handelsplats som lydköping åt Kalmars borgare. Pataholm uppstod som en handelsplats under 1600-talet. Under 1700-talet var Pataholm den största köpingen längs Smålandskusten och man sjösatte många fartyg, bland annat Catharina Maria 1757, Två Bröder 1763 och Sofia Magdalena 1770. Sjöfarten hade sin glansperiod 1800-talet fram till 1920.

I Pataholm kan man se byggnader och stadsplanering från förr, där Harbergsgården och Hullgrensgården intar en central plats vid den gamla köpingens kullerstenstorg. Pataholm var hemort för Sveriges sista seglande brigg, Gerda, som 1936 lämnade Pataholm för att bli museifartyg i Gävle där hon en gång byggdes. Rakt över Kalmarsund kan man härifrån se Borgholms slottsruin. Pataholm har ett tjugotal åretruntboende.

Gerda hänger som riktmärke ovanför gamla lanthandeln/Café Förlig Wind i Pataholm

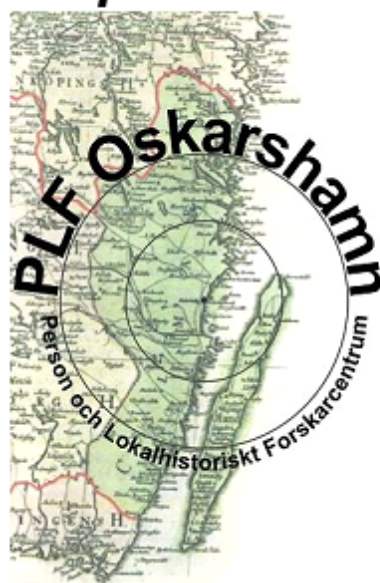
Texten förmedlad av Leif Rydström

Nytt eller uppdaterat efter PLF-nytt nr 100

Datum	Församling	Kod	Födda	Vigda	Döda	Inflytt.	Utflytt.	Husf.
20120130	Alböke	ALB	1689-1941		1689-1971			
20120202	Asarum	ASA	1918	1917				
20120115	Gårdveda	GÅR	1941	1941				
20120117	Hultsfred	HED	1941	1941	1941			
20120118	Järe da	JÄR	1941	1941	1941			
20120324	Kalmar stadsförsamling	KST	1924 1926 1927 1934	1937	1898-1899 1904 1906 1909 1911 1914 1915 1918-1921 1923			
20120207	Långasjö	LÅS	1831-1835		1874-1894			
20120115	Lönneberga	LÖN	1941	1941	1941			
20120120	Målilla-Gårdveda	MÅL	1941	1941	1941			
20120226	Mönsterås	MÖN	1939			1840-1850		
20120226	Mönsterås köping	MÖK	1939					
20120114	Mörlunda	MÖR	1941	1941	1941			
20120307	Oskar	OSC	1849-1860 1867-1878					
20120322	Oskarshamn	OSK		1919				1930
20120212	Ringamåla	RIA			1883-1900			
20120126	Vena	VEN	1941	1941	1941			
20120128	Virserum	VIR	1941	1941	1941			
20120327	Västervik	VVK				1910-1917		
20120131	Ålem	ÅLE				1916-1930		

Antalet poster i vår databas är i dag 4 768 618

Köp PLFs CD-skivor!

CD 1 omfattar 50 socknar i Ostergötland och norra Kalmar län

CD 2 Omfattar mellersta Kalmar län och östra Jönköpings län

CD 3 omfattar södra Kalmar län och en del församlingar i

Blekinge och Kronobergs län

CD 4 omfattar hela Öland

OBS Nya versioner av CD-1 och CD-4 2010

För mera detaljer om innehållet och hur Du betalar, gå in på

<http://plf-oskarshamn.se/> och klicka på "CD-skivor", eller

<http://samblixt.se/PLF/CDskivor.htm>

Priset på skivorna är 400 kr/st - för PLF-medlemmar 300 kr/st

PLF-medlemmar, som har köpt CD-1 och CD-4, Version 1,

betalar endast 150 kr om de anger både medlemsnummer i PLF

och serienummer på gamla versionen av CD-1 resp CD-4

Plusgiro 40 09 38-7 eller bankgiro 386-0475

Observera! Glöm ej portot som är 35 kr/försändelse

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort	Telefonnr
2967	Niklas Holgersson	Trankärsvägen 8	572 57	OSKARSHAMN	0491-837 16
2968	Irene Ruhe	Storgatan 16	570 80	VIRSERUM	
2969	Christer Brorson	Långrevsgatan 8	572 40	OSKARSHAMN	0491-180 41
2970	Barbro Olofsson	Hvitfeldtsgatan 5 A Lgh 1401	411 20	GÖTEBORG	031-711 20 48
2971	Ingegerd Forsman	Stubbemålavägen 37	383 92	MÖNSTERÅS	0499-442 09
2972	Nils Nilsson	Varvsgatan 16	380 52	TIMMERNABBEN	0499-234 52
2973	Jesper Lagnestam	Möckelvägen 23 Lgh 1202	120 50	ÅRSTA	08-16 55 85
2974	Monica Petersson	Orrabäcksvägen 66	382 97	ÖRSJÖ	0481-200 07
2975	Alexander Olsson	Sjöslättsvägen 13	579 40	BERGA	0491-503 91
2976	Märjo Sandholm	Bjömbo 14 Lgh 1002	181 46	LIDINGÖ	08-446 71 89
2977	Anna-Stina Johansson	Ekvägen 26	572 56	OSKARSHAMN	0491-171 44
2978	Leif Axelsson	Kummelvägen 27	572 50	OSKARSHAMN	0491-155 78
2979	Sigvard Lind	Lövholmsvägen 4	572 62	OSKARSHAMN	0491-186 30
2980	Inger Ljungberg	Tulpangatan 12	572 51	OSKARSHAMN	0491-158 05
2981	Lars-Erik Johansson	Södertornsvägen 7 Lgh 1202	572 56	OSKARSHAMN	0491-158 49
2982	Börje Fröderberg	Kanalgatan 7 A Lgh 1002	574 32	VETLANDA	

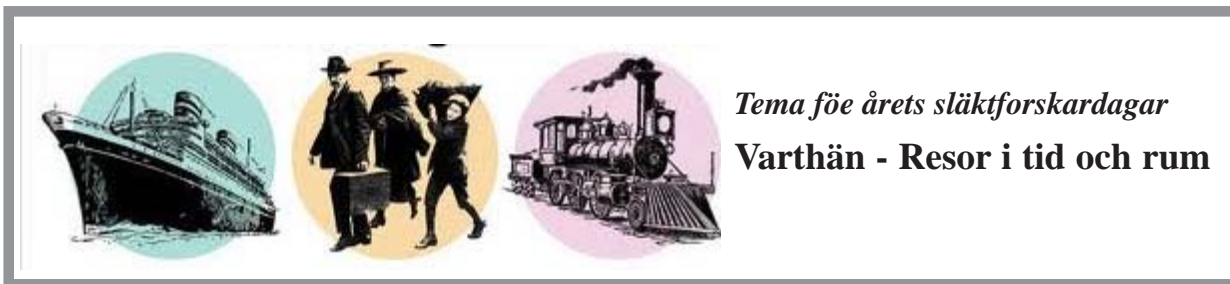
16 nya medlemmar efter PLF-nytt nr 100

Antalet medlemmar är i dag 1603, varav 1 365 har betalt

Några glimtar från Släktforskningens dag i PLF:s arbetsstuga förevigade av Bill Ulvemo

I år möts släktforskarna i Gävle

Tema för årets släktforskardagar
Varthän - Resor i tid och rum

Under tre dagar, 24 - 26 augusti, kommer släktforskare från hela Norden att samlas i Gävle. Sveriges Släktforskarförbund har i dag 167 medlemsföreningar med ca 75 000 medlemmar. Man kan räkna med att minst ett hundra släktforskarföreningar kommer att visa upp sin verksamhet vid de montrar, som finns uppställda i den stora utställningshallen. Här kan man verkligen få en överblick över den verksamhet, som dagens framgångsrikaste folkrörelse ägnar sig åt. Mellan 4 000 och 5 000 besökare kan då ta del av det rika material, som flitiga släktforskare från hela Norden plockat fram.

Intresset för släktforskning har ökat enormt de senaste åren, och det finns flera orsaker till det. Det är svårt att hitta någon verksamhet, där datoriseringens utveckling har spelat en större roll än just inom släktforskningen. Från att ha varit mycket svårt att få fram uppgifter om sina anor, har datorn gjort det mycket enkelt. Nya databaser och alltmer innehållsrika databaser har vuxit fram, som svampar ur jorden, och den utvecklingen har man kunnat följa, om man haft förmånen att få delta i de årliga släktforskardagarna. I Gävle kommer möjlighe-

terna att hitta saknade förfäder vara större än någonsin. Det är i hög grad besökarens marknad. I varje monter sitter skickliga släktforskare beredda att hjälpa alla, som ber om hjälp. Ingen annanstans kan man under ett och samma tak hitta så mycken kunskap och så stora möjligheter att få svar på sina släktforskarproblem, som vid Släktforskarförbundets årliga sammankomster.

Den som har möjlighet att vara med, behöver inte gå sysslolös. Vid sidan av monterverksamheten kan man gå och lyssna till en rad högtintressanta föredrag. Som exempel kan jag nämna Bengt-Olof Käcks "Hur laga skiftet förändrade Sverige". Bengt-Olof Käck har varit med om att digitalisera de (miljoner) lantmäterikartor, som nu finns tillgängliga på nätet.

PLF kommer som vanligt att delta med en rejäl monter, som framför allt visar upp vår databas. Det brukar bli bråda timmar för Sam och Britt Maria. Vi andra får hjälpa till så gott vi kan och dessutom representera vår förening vid redaktörskonferensen och Släktforskarförbundets årliga Stämman.

Anders Thunberg

Brevfrågor på databasen sänds till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Tel. Arbetsstugan 0491-76 08 78

Telefontider till PLF-lokalen:

Tisdagar 13.⁰⁰ - 16.⁰⁰

Plusgironummer 40 09 38-7

Bankgironummer 386-0475

E-post: info@plfoskarshamn.se

Du kan också skicka dina frågor via vår hemsida, som du når med adressen www.plfoskarshamn.se.

Under rubriken internet-sökning hittar du vårt elektroniska formulär. Eller direkt med frankerat kuvert (2 x 6 kronor) till

PLF, Box 23, 572 21 Oskarshamn

Tel. 0491-76 08 78

Edith Carlsson, Kumlemar 304

380 53 FLISERYD Tel. 0491-930 14.

Kostnader för brevfrågor

Vi tar **40 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **80 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett

frankerat svarskuvert (2 x 6.00 kr = frimärke)!

Avgifterna för svar på brevfrågor sändes in via plusgiro. OBS! Sänd ej kontanter tillsammans med sökblankett och brev.

Pengarna sänds via plusgiro. Meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för. Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.

**Nästa nummer av PLF-nytt
kommer ut den 15 augusti**